

Akademický rok 2021/2022

Diplomová práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Hana Magdoňová

Název práce: 39 dní na planině

Slovní hodnocení:

Diplomantka s velkým předstihem konzultovala teoretický rámec svého projektu (feministický laděný posthumanismus), systematicky informovala o souvisejících aktivitách (např. projekt Agronauts) i o performanci, jež je stěžejním výstupem. Přitom prokázala velmi důkladný a poctivý přístup při studiu teorie a zároveň velké osobní nasazení, se kterým své dílo realizovala.

Náplní performance je, jak název napovídá, pobyt na planině u brněnského bývalého lomu Hády po dobu 39 dní. Magdoňová si položila za cíl strávit čas mimo město, vybavená jen pár nejn nutnějšími věcmi, v těsném kontaktu s tímto prostředím na rozhraní přírody a kultury, s jeho florou a faunou. Cílem bylo dospět k hlubšímu porozumění vlastní tělesné zkušenosti v symbióze s nelidskými elementy. Performancí byl už samotný pobyt, jeho součástí ale bylo i pořizování záznamu, cvičení či rituály. Jako výstup je nám k dispozici brožura s texty, jež v návaznosti na tuto zkušenost vznikly, a manipulovanými digitálními fotografiemi.

V souvislosti s touto performancí (čas strávený v určitém prostředí) lze formulovat podobné pochybnosti, jako u celé řady umělkyní a umělců vycházejících z fascinace chůzí (např. Králíková, Vinš, Zet, Pěchouček) – bez označení poutě (nebo v tomto případě pobytu v pustině) jako performance, by tato aktivita splynula s mnoha jinými, které lidé podnikají s cílem osobní transformace. Performování je ale vždy performováním před někým (byť i zprostředkovaně), to znamená, že jeho přesvědčivost je postavena na tom, nakolik se performerovi*ce podaří nastolit důvěru mezi ní a publikem. Jak pracovat s nepřenositelnou zkušeností, abychom jako diváci*čky „uvěřili“ a napojili se na ní? Hana Magdoňová jako prostředek zvolila brožuru s textem a fotografiemi. Přijmeme-li předpoklad (z něž vychází například autor tohoto posudku), že hodnota díla tkví ve zkušenosti, kterou vyvolává v divákovi*čce, čtenáři*ce apod. (a nikoliv v prožitku tvůrce*kyně), pak z hlediska úspěchu daného projektu hraje styl textu, kterým je napsána brožura, nebo charakter fotografií, nemenší roli než performance samotná. Pokud jde o prvé, působí texty nejpřesvědčivěji v momentech věcného popisu konkrétních zkušeností, dojmů, cvičení (proměna vidění, které už nesleduje figuru na pozadí, ale vzduch mezi nimi; mravenčí kolonie odhalena pod plastovým střepem...). Naopak spíše otravná je snaha o zobecnění zavánějící ezoterikou – zde je singularita zkušeností přemazána výkladovým klišé. Nevím, co si myslet o fotografiích: jako dokumentace působí očekávaně, zatímco postprodukční úpravy je přenášejí do sféry kýče.

Mohlo by se zdát, že když se zde zaměřuji na brožuru místo na akci samotnou (na ten obdivuhodný existenciální i fyzický výkon), tak zaměňuji druhotnou prezentaci za jádro věci. Jenomže právě způsob zprostředkování je z hlediska umělecké pravdy klíčový. Pokud se snažíme přesvědčivě vylicít setkání s nelidskými aktéry, nevystačíme si ani s jejich výčtem, ani nám nepomůže citování autorek jako Rosi Braidotti či Donna Haraway nebo operování s termínem „stávání se“ – potřebujeme imaginativní jazyk, který naruší naše příliš lidská schémata vidění. Jako vhodný příklad lze uvést letošní benátské bienále, jehož kurátorka Cecilia Alemani čerpá inspiraci z knihy surrealistické malířky Leonory Carrington *The Milk of Dreams*. V tomto případě právě imaginace malířky nám umožňuje přiblížit se prožitku reality odlišnému od toho našeho a vnořením do imaginárního světa „se stát“ nelidskými aktéry.

Samostatný komentář si zaslouží textová část diplomové práce. Magdoňová zde vychází z důkladného studia posthumanistických teoretiček (Haraway, Braidotti, Neimanis), jež zajímavým a produktivním způsobem propojuje s teorií performativity Eriky Fischer-Lichte. Tento textový výstup je velice pečlivě zpracovaný a působí jako promyšlený teoretický rámec pro praktickou práci. Obě složky ale mluví jazykem z různých období: současná filosofie slouží k legitimizaci postupů ukotvených v body artu a performanci 60.–70. let. Můžeme si ale dovolit tuto historickou asynchronicitu ignorovat? Je skutečně nejlepší reakcí na současné problémy ponoření do bezčasí?

Otázky k rozpravě:

Jak chápete roli textové a vizuální zprávy ve vztahu k vaší performativní zkušenosti?

Jak situujete svůj umělecký statement v kontextu a) současného umění a b) současných globálních problémů.

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

C

Posudek vypracoval(a):

Doc. Mgr. Václav Magid

Datum:

9. 5. 2022